

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

T A N T E R V
az alapiskola 5. – 9. osztálya számára

ZENEI NEVELÉS

UČEBNÉ OSNOVY
pre 5. – 9. ročník základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským

HUDOBNÁ VÝCHOVA

**Schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
rozhodnutím číslo 840/2001-43 zo dňa 28. augusta 2001
s platnosťou od 1. septembra 2001**

TANTERV

zenei nevelésből

az alapiskola 5 - 9. évfolyama számára
Kidolgozta: Mgr. Kovács Zsuzsanna

Célok, feladatok

A zene az egyetemes emberi kultúra része. Célja a nemes érzésű, a jóra, a szépre, az értékesre fogékony személyiség kiművelése. A felső tagozat zenei nevelésének kulturális-esztétikai jellege van. A tanulók alkotó módon jutnak zenei élményekhez, megismerkednek a művészetekkel. A zene, a muzsika mindig az emberről, annak világhoz való viszonyáról szól. A felsőtagozatos zenei nevelésnek az alsótagozatos alapozó munkára kell épülnie. Olyan zenei ismereteket, készségeket fejlesztünk tovább, amelyekkel már találkoztak a tanulók az alsótagozatos énekórákon, de nagyon sok új zenei ismeretanyagot is tanítunk. A gyermeki játékosságot, amely az alsótagozatos énekórákat jellemezte, fokozatosan felváltja a tudatos zenei ismeretszerzés folyamata, amely különböző tevékenységformákban jelenik meg. E folyamatban meghatározó szerep jut a Kodály Zoltán, Ádám Jenő és tanítványaik által kidolgozott módszer központi gondolatainak. Közülük is talán a legfontosabb, hogy a népdal, mint nemzeti örökség épüljön be az iskolai tananyagba (énekes és hangszeres népzene). Kodály Zoltán 1929-ben „*A magyar népdal művészi jelentősége*” című cikkében ezt írja: „*A magyar népdal nem pusztán a mai falusi élet visszhangja, nemcsak a falusi ember primitív érzéseinek a kifejezője, hanem az egész magyar lélek tükré. A magyar dal a magyar nyelvvel egyidős.*” Tehát a gyermek zenei anyanyelve a népzene legyen, csak ha azt elsajátította, akkor forduljon idegen zenei anyaghoz. Az iskolában a népdalokat a legkönnyebben hozzáférhető hangszerrel, az emberi hanggal szólaltatjuk meg. A zenei nevelés elsősorban tehát a zenei anyanyelvet jelenti. A kodályi zenepedagógia lényegét az aktív éneklés, a zenei anyanyelv, a zene sajátos összetevői és a zenehallgatás alkotja. A népdalok tanításában fontos szerep jut a hang kimunkálásának, a hangformálásnak, a stíluselsajátításnak. A népdal képes mindig megújulni, ezért érdemes a tanulókat a népdalok gyűjtésére ösztönözni. Ezek a dalok egyrészt alkalomhoz kötöttek, másrészt alkalmakhoz egyáltalán nem kapcsolódnak. Nagyon fontos a dialektusok ismerete is. Egy-egy népdal tanításakor fel kell hívni a tanulók figyelmét a dalok gyűjtési helyére (Dunántúl, Moldva, Erdély, Felföld, Alföld - 5 dialektus).

A zenei nevelés részterületei:

az éneklés

- célja, hogy az örömteli éneklés váljon a tanulók egyéni és társas élményeinek forrásává,

a ritmuskészség fejlesztése

- célja segíteni a beszédértést, a kifejező beszédet,

a zenei írás - olvasás

- célja, hogy a tanulók megértsék, mi is történik a zenében. A kottakép, a dallam és a ritmusrajz fejleszti emlékező képességüket, a zenei gondolatok megszólaltatását. A belső hallás fejlesztése nagyon fontos feladat. Eszközként használjuk a relatív szolmizációt és az abszolút hangrendszert.

a zenehallgatás

- célja a zeneirodalom megismertetése,

a rögtönzés

- célja a tanuló játékos, önkifejező kedvének kiépítése, természetesen maximálisan kihasználva a már elsajátított zenei ismereteket,

a tánc és a mozgás

- célja a tanulók testi-lelki egyensúlyának kialakítása gyermekjátékokkal, egyszerű táncokkal, különböző mozgásvariációkkal,

a hangszeres tevékenység

- célja elsősorban a ritmus és a dallamhangszerek megismerése és alkalmazási technikáinak elsajátítása.

A felsőtagozatos pedagógus tanítási célokat és feladatokat teljesít.

A tanítás céljai:

- magyar zenei anyanyelv megismertetése, továbbfejlesztése,
- a gyermeki nyitottság a magyar népdalok életteli előadásának megtanítása,
- a fogékonyság képességének kialakítása más népek zenéje iránt,
- állandó hallásfejlesztés, amely segíti a tanulókat abban, hogy különbséget tudjanak tenni az értékes és az értéktelen zene között,
- megtanítani a tanulókat bátran, karakterrel (tartással) népdalt énekelni,
- megismertetni a tanulókat a népzeneire jellemző ritmusértékekkel, képletekkel, metrumokkal, dallamfordulatokkal, hangsorokkal, hangközökkel,
- megismertetni őket a legértékesebb zenei szemelvényekkel, művekkel

Ezeket a feladatokat különféle módszerek és eszközök alkalmazásával tudja megvalósítani a pedagógus. Ezek közül talán a legismertebbek:

- a hallás utáni daltanítás,
- a néptánc és egyéb mozgások, amelyek hatékonyan segítik a ritmusérzet, a karakterérzet kialakítását,

- a differenciált foglalkozások,
- a néphagyomány alapos ismerete (szövegszimbolika, a jeles napok lényege, zenei nyelvjárások, népviseletek),
- a ritmusértékek és képletek világának megismerése,
- Kodály Zoltán 333 olvasógyakorlata,
- a furulyahasználat.

A tananyagot didaktikai egységekbe csoportosítva tanítjuk. A pedagógus saját belátása, elképzelései szerint módosíthat az ajánlott csoportosításon, természetesen mindig szem előtt kell tartani a tantárgy céljait, feladatait. Az iskola feltételeit, körülményeit figyelembe véve, ajánlatos legalább egy nevelési koncert megszervezése is.

A tematikus egységek áttekintése

Ezek a tematikus egységek tartalmazzák a dalokat, a más népek dalait, a zenehallgatási szemelvényeket, a dallami és a ritmusfejlesztő gyakorlatokat.

A tematikus egységekben egy-egy zenei korszak köré csoportosítva tanítjuk, illetve hallgatjuk a zeneműveket, a zeneszerzők munkásságát és az egyes zenei korszakok stílusjegyeit. Évfolyamonként általában egy vagy két új zenei irányzattal ismerkednek meg a tanulók, de a korábban tanult zenei korszakokat is emlegetik új zenehallgatási szemelvények kapcsán.

A javasolt tematikus egységek elrendezése évfolyamonként:

5. évfolyam

1. A népdal szerepe az ember és a társadalom életében, Kodály Zoltán és Bartók Béla munkássága (20 óra)
2. Más népek népdalai (5 óra)
3. Jeles napok, népszokások, ünnepek (8 óra)

6. évfolyam

1. A népdal szerepe az ember és a társadalom életében (8 óra)
2. Régi korok zenéje, a klasszicizmus, a romanticizmus (21 óra)
3. Jeles napok, népszokások, ünnepek (4 óra)

7. évfolyam

1. A népdal, a népzene (8 óra)
2. A magyar műzene (históriás ének), a régi korok muzsikája: a barokk, a klasszicizmus, a romanticizmus (22)
3. Jeles napok, népszokások, ünnepek (3 óra)

8. évfolyam

1. A népdal, a népzene (10 óra)
2. A régmúlt korok zenéje: az ókor, a középkor, a reneszánsz, a barokk és a klasszicizmus (10 óra)
3. A 20. század zenéje (10 óra)
4. Jeles napok, népszokások, ünnepek (3 óra)

9. évfolyam

1. Zenetörténeti összefoglalás a korábban tanult zenei ismeretekből (4 óra)
2. Zenei barangolások a 19. és a 20. században, könnyűzenei irányzatok (16 óra)
3. Népdalok, műdalok (13 óra)

A zenei anyag és a zenei tevékenységek rendszerének jellemzése évfolyamonként

5. évfolyam (heti 1 óra, évi 33 óra)

Nevelési-oktatási célok, követelmények

- tudjanak a tanulók 15 dalt emlékezetből énekelni, ügyelve a pontos szövegmondásra, ritmusra, tempóra, dinamikára, a dallamok pontosságára,
- tökéletesítsék hangszeres játékukat (ritmus-és mellodikus hangszerek),
- a bemutatott zenei szemelvényeket ismerjék fel jellegzetes részleteikről.

I. Zenei anyag

A zenei anyag tartalmazza a megtanításra szánt magyar népdalokat, a szlovák és más népek népdalait, himnikus dalokat, zenehallgatási szemelvényeket, ritmikai és dallami feladatokat.

Kötelező dalok

A Szlovák Köztársaság himnusza; Erdő, erdő, de magas a teteje; Esik eső, nagy sár van az úton; Csínom Palkó; A jó lovas katonának; Fölszállott a páva; Nosza legény; Széles a Duna; A csitári hegyek alatt; Madárka, madárka; Menyasszony, vőlegény; Gyere, hékás; Hajaj, belaj, synáćik môj; Eger vár viadaláról való ének.

Jeles napok, népszokások, ünnepek dalai: *Pásztorok, keljünk fel; Regős énekek* (karácsony — újév); *A, a, a* (farsang); **Kosuth Lajos táborában**; *Pünkösdi királyné-járás* (Pünkösd).

Köszöntő: Anyák napja

Zenehallgatásra szánt művek

Szergej Prokofjev: Péter és a farkas (egész mű)

Kodály Zoltán: Hány János (Toborzó)

Kodály Zoltán: Székely fonó (A csitári hegyek alatt)

Kodály Zoltán: Mátrai képek (Madárka, madárka)

Bartók Béla: Este a székelyeknél

Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaláról

Magyar nyelvű zsoltárok (válogatás)

Kodály Zoltán: *Felszállott a páva* (zenekari változat)

Bartók Béla: *Négy szlovák népdal*

Népzenei felvételek, kórusművek, a szokásanyag dallamainak bemutatása a pedagógus megítélése alapján.

Zenei mozgásos (táncos) nevelés

A tanulók dalaikat egyszerű ritmikus mozgásokkal (csettintés, taps, paskolás) kísérik, valamint egyszerű tánclépéseket is alkalmaznak. Egy népi gyermekjátékot tanulnak.

II. Zenei tevékenységek

A tanítási órákon egyszólamú dalokat, kánonokat énekelnek a tanulók. Az előadott, megszólaltatott dalokat gyakran ritmus- és dallamhangszerekkel kísérik. A már jól elsajátított dalokhoz különböző tánclépéseket, mozgásokat adnak. Megismerik a pentaton hangsort, a moll és a dúr hangnemeket. Beszélgetnek a jeles napokról, a szövegben előforduló jelképekről, a népi életmóddal kapcsolatos kifejezések jelentéséről. Ritmikai és dallami összefüggéseket ismernek fel, egyszerű ritmusokat és dallamokat olvasnak, írnak. Felismerik a népi hangszerek hangszínét. Tudatosan hallgatják a zeneműveket, megismerkednek Kodály Zoltán és Bartók Béla munkásságával, a népdalgyűjtéssel, a zenei dialektusokkal.

6. évfolyam (heti 1 óra, évi 33 óra)

Nevelési-oktatási célok, követelmények

- tudjanak a tanulók 15-20 dalt emlékezetből elénekelni,
- zenehallgatás útján ismerjenek meg 8-10 zeneművet,
- a zene kifejezőeszközeit (tempó, ritmus, dinamika, hangszín, dallam, harmónia) hatékonyan alkalmazzák az egyéni, illetve a közös éneklés folyamatában,
- a kisebb klasszikus formák zenei sajátosságait (ismétlés, visszatérés, fokozás, ellentét) legyenek képesek felfedezni egy-egy zenei szemelvény meghallgatásakor,
- tudatosítsák a zenei formákat (dalforma, variációs forma, rondó és szonáta forma),
- ismerjék meg a zenei műfajokat (szonáta, szimfónia, szimfonikus költemény, rapszódia, nyitány, opera)
- ismerjék meg a szimfonikus zenekar hangszereit

I. Zenei anyag

Tartalmazza a magyar, a szlovák és más népek népdalait, dalait, a zenehallgatásra szánt zenei szemelvényeket, zeneműveket, neves szerzők dalait.

Kötelező dalok

A Szlovák Köztársaság himnusza; Franz Schubert: Bölcsődal; A pisztráng; Fakó lovam; Bárdos Lajos: Menyasszony, vőlegény (kétszólamú feldolgozás); **Zasadil som tri stromčeky; A kisnyéki rózsás kertek alatt; Csallóközben, Patason; Bujdosik az árva madár; Měla babka; Jaj, de beteg vagyok; Az én rácsos kapum; Sárga kukoricaszár; Kis pej lovam; Az ürögi faluvégen; Haragszom az olyan szóra;** Erkel Ferenc: *Meghalt a cselsztövő.*

Jeles napok, népszokások, ünnepek dalai: *Harangszó; Rossz a Jézus kis csizmája; Újlesztendő, vígságszerző* (karácsony – újév); **Kossuth Lajos azt írta a levélbe** (március 15.) *Ma van húsvét napja* (húsvét); *A pünkösdek jeles napján* (Pünkösd).

Zenehallgatásra szánt művek

Benjamin Britten: Variációk egy Purcell-témára (feltétlenül a tanév elején)

Joseph Haydn: Üstdob szimfónia (II. tétel)

Pjotr Iljics Csajkovszkij: 1812-es nyitány

Wolfgang Amadeus Mozart: Varázsfuvola (Bűvös csengettyű);

Wolfgang Amadeus Mozart: A-dúr zongoraszonáta (Török induló)

Ludwig van Beethoven: V. szimfónia (I. tétel)

Franz Schubert: Pisztráng ötös (IV. tétel)

Fydyerk Chopin: c-moll — Forradalmi etűd

Liszt Ferenc: II. magyar rapszódia

Erkel Ferenc: Hunyadi László (Meghalt a cselszövő)

Bedřich Smetana: Moldva

Antonín Dvořák: Szláv táncok (7.)

Népzenei felvételek, jeles napok, ünnepeink dallamai a pedagógus válogatása alapján.

Zenei mozgásos (táncos) nevelés

Népi játék, adott tájegységekre jellemző népi tánc, egyszerű tánclépések alkalmazása a dalokhoz, zeneművekhez.

II. Zenei tevékenységek

A tanítási órákon egyszólamú dalokat, kánonokat, kétszólamú dalokat, főtémákat énekelnek a tanulók ismert zeneszerzők műveiből. A megszólaltatott dalokhoz hangszeres kíséretet rögtönöznek. Megismerik a moll és a dúr hangsorok némelyikét (G-dúr, e-moll, F-dúr, d-moll, A-dúr, a-moll), a hangok közti félhangnyi távolságot, a módosítójeleket, a feloldójelet. A zenehallgatás folyamatában megfigyelik az énekhangot, az énekkart, a zene kifejező eszközeit, a verbunkos zene stílusjegyeit, az opera műfaji sajátosságait, a proramzene kifejező eszközeit, a szimfonikus zenekar hangszerait, a zenei műfajokat. Megismerkednek a zeneszerzők munkásságával (Haydn, Mozart, Beethoven, Liszt, Erkel, Smetan, Dvořák, Schubert, Chopin).

7. évfolyam (heti 1 óra, évi 33 óra)

Nevelési-oktatási célok és követelmények

- tudjanak a tanulók emlékezetből 15-20 dalt énekelni,
- ismerkedjenek meg 10-12 zeneművel,
- a dalok éneklésekor ügyeljenek a zene kifejező eszközeinek a betartására, a pontos intonációra,
- tökéletesítsék hangszeres játékukat (ritmus- és dallamhangszerek, furulya)
- zenei szemelvények, zeneművek hallgatásakor szerezzenek ismereteket a zene legfontosabb fejlődési szakaszairól,

- ritmikai és dallami feladatok végzésekor fejlesszék zenei hallásukat, emlékezőképességüket, rögtönző készségüket.

I. Zenei anyag

A zenei anyag magába foglalja a népdalokat, a műdalokat, a zenei korszakok legjelentősebb szemelvényeit (énekes, hangszeres), a szokásanyag dallamait, dalait.

Kötelező dalok

A Szlovák Köztársaság himnusza; a Magyar Köztársaság himnusza; Édesanyám, édesanyám; Prešporská kasáreň; Ej, haj, gyöngyvirág; Nyit már a gyöngyvirág; Rózsa, rózsza; Zöld erdőben, zöld mezőben; Serkenj fel; Zasiála som; Vékonycérna, köménymag; Gerencséri utca; Várban harangoznak; Jánoshídi vásártéren; Földművesek éneke (német népdal — kétszólamú földolgozás).

Jeles napok, népszokások, ünnepek dalai: *Betlehem kis falucskában* (karácsony), *Balázsolás, farsang végi csúfoló, Most szép lenni katonának* (március 15.)

Zenehallgatásra szánt művek

Antonio Vivaldi: Négy évszak (részletek)

Wolfgang Amadeus Mozart: Egy kis éji zene (III. tétel — Menüett)

Ludwig van Beethoven: IX. szimfónia (IV. tétel)

Erkel Ferenc: Bánk bán (Hazám, hazám; Keserű bordal)

Giuseppe Verdi: Aida, Nabucco

Johann Sebastian Bach: D-moll toccata és fuga

Liszt Ferenc: XV. magyar rapszódia

Johannes Brahms: Magyar táncok (V. magyar tánc)

Bedřich Smetana: Eladott menyasszony

Válogatás népzenei felvételekből, a jeles napok szokásanyagából

Zenei mozgásos (táncos) nevelés

Népi játék, a tájegységre jellemző népi tánc, a zene kifejezése egyszerű tánclépésekkel.

II. Zenei tevékenységek

A tanítási órákon a különböző jellegű dalok és feldolgozások mellett makacs (osztinató) szólamokat is énekelnek a tanulók adott dallamokhoz. Ritmushangszerekkel kétszólamú ritmusgyakorlatokat szólaltatnak meg (a

hangszerek elütő hangszínezetűek legyenek), dallamokat rögtönöznek adott versrészlethez, versekhez, miközben ügyelnek a szolmizáló nevek pontos használatára. A zenehallgatás segíti a tanulókat a zenei élmények elmélyítésében. Ebben a folyamatban megismerik a zeneszerzőket, munkásságukat. Könnyű részleteket, dallamokat ismételnék, újra tanulnak ismert zeneművekből. A ritmikai és a dallami feladatokat változatos formában gyakorolják.

8. évfolyam **(heti 1 óra, évi 33 óra)**

Nevelési-oktatási célok, követelmények

- tudjanak a tanulók 15-20 dalt emlékezetből elénekelni,
- betekintést nyerjenek a régi korok zenéjébe,
- ismerjék meg a régi korok zenéjének műfajait, hangszereit, hangzásoképeit,
- ismételjék a korábban elsajátított dalokat is,
- ismert zeneművekből énekeljenek rövid részleteket (ezek általában betűkottás gyakorlatokként jelennek meg a tankönyvben),
- könnyű gyakorlatokat énekeljenek Kodály Zoltán 333 olvasógyakorlatából,
- próbálkozzanak egyszerű hangszeres kíséret megalkotásával ismert dalokhoz (ritmuskíséret, dallamkíséret),
- a daltanítás folyamatában használják a formaszerkezetről elsajátított ismereteiket,
- tudjanak egyszerű dallamokat kottába írni,
- koncerten, színházlátogatáson való részvétel,
- tudja a tanuló saját hangterjedelmében elindítani a dalt, és végig tudja énekelni.

I. Zenei anyag

A nyolcadik évfolyam zenei anyaga népdalokat, műdalokat, ritmus- és dallamgyakorlatokat, zenei szemelvényeket tartalmaz. Tág teret biztosít a szokásanyag dallamainak is.

Kötelező dalok

Ősszel érik a babám; Érik a szőlő; Ófrancia kánon; A szántói híres utca; Csillagok, csillagok; Béke (kánon); Régi táncdal; Gyűjtöttem gyertyát; Nem vagy legény; Este van már; Este jó, szürkül bé; Énekeljünk, énekeljünk; Kysuca; Čie sú to kone.

Jeles napok, népszokások, ünnepek dalai: *Karácsonyi pásztortánc*; *Sárdó gyűjjön* (sárdózás); *Nemzeti dal* (március 15.)

Zenehallgatásra szánt művek

Varázsló- és szertartásdalok, a gregorián ének

Orlando Lassus: *Visszhang* (kórusmű)

Georg Fridrich Händel: *Júdás Makkabeus* (*Győzelmi dal*)

Joseph Haydn: *Évszakok* (*Tavaszi és Őszi tételek*)

Pjotr Iljics Csajkovszkij: *Diótörő* (*Rózsakeringő*)

Pjotr Iljics Csajkovszkij: *b-moll zongoraverseny*

Egressy Béni — Vörösmarty Mihály: *Szózat*

Mogyeszt Petrovics Muszorgszkij: *Egy kiállítás képei* (részletek)

Eugen Suchoň: *Aká si mi krásna*

Claude Debussy: *A tenger*

Maurice Ravel: *Bolero*

Népzenei felvételek (pl. *Zoborvidéki lakodalmas*)

Zenei mozgásos (táncos) nevelés

A csárdás, a verbunkos, a polka, a keringő alaplépéseinek elsajátítása. Egyszerű tánclépésekkel kísérik közös éneküket.

II. Zenei tevékenységek

A tanulók a tanítási órákon népdalokat, műdalokat, zenei szemelvényeket (ismert szerzők műveiből) énekelnek, ügyelve mindig a helyes éneklési szokások megtartására. Ritmus és dallamgyakorlatokat oldanak meg változatos formában (ritmuskánon, pontozott ritmusú kopogó, kétszólamú ritmusgyakorlat, a 333 olvasógyakorlatai, dallamkitaláló, dallamleírás, versritmizálás stb.). A különféle korszakok zenéjében való jártasság készségét a tanulók elsősorban zenehallgatással sajátítják el. Ezért nagyon fontos, hogy rendszeresen hallgassanak zenét. A zenehallgatás azonban mindig legyen kiegészítője az énekes tevékenységnek. A tanulók már képesek arra, hogy ne csak hallgassák, hanem értékelni, jellemezni is tudják az elhangzottakat. Ez a folyamat nagyon szorosan összefügg az egyes zenei korszakok stílusjegyeinek fokozatos megismerésével, a zeneszerzők munkásságának alapos ismeretével. A dalokhoz, a meghallgatott zeneművekhez gyakran rögtönöznek mozgásvariációkat, egyszerű tánclépéseket táncolnak.

9. évfolyam (heti 1 óra, évi 33 óra)

Nevelési-oktatási célok, feladatok

A 9. évfolyamban befejeződik a zene oktatása, ezért tananyaga összefoglaló kell, hogy legyen. Ez a tény határozza meg a célokat és a feladatokat is ebben az évfolyamban.

- tudatosabban végezzék a tanulók a zenei tevékenységeket: énekük, hangszeres játéuk, mozgáskultúrájuk legyen kultiváltabb,
- váljanak aktívabb zenehallgatókká,
- ismételjék az előző évfolyamok zenei ismeretanyagát,
- figyeljék rendszeresen a pedagógus irányításával az új zenei irányzatokat,
- új zeneművek hallgatásakor idézzék fel a már megismert zenei szemelvényeket is.
- a régi és az új dalok éneklése mellett tanuljanak meg egy spirituálét, munkadalt, musical részletet,

I. Zenei anyag

A kilencedik évfolyam zenei anyaga népdalokat, műdalokat, szlovák dalokat, feldolgozásokat, zenehallgatási szemelvényeket tartalmaz.

Kötelező dalok

Röpülj páva, röpj; Hej, páva; Megkötöm lovamat; Hej, rozmaring; Dunaparton van egy malom; Szivárvány havasán; Elmegyek, elmegyek; Gaudeamus igitur; Ébred már a hajnaltündér (kánon); Csalogány az erdőn; Horela lipka; Pod horou ovos drobný; Áll előttem egy virágszál (virágének); Bricskán járok (néger népdal); Vágyódás a tavasz után (Mozart); A mormotás fiú dala (Beethoven); Missisipi (spirituálé).

Zenehallgatásra szánt művek

Guiseppe Verdi: Traviata (Bordal)

Giacomo Puccini: Tosca (Levélárta)

Szörényi Levente, Bródy János: István a király (rockopera)

Kálmán Imre: Csárdáskirálynő (részletek — operett)

Frederic Loewe: My fair lady

Leonard Bernstein: West Side Story (musicelek)

Presser Gábor: A padlás

Luis Amstrong: Milyen szép a világ

Az ABBA, Boney M, Beatles, Hungária felvételeiből válogatás

Frank Sinatra, Edith Piaf, Elvis Presley, Julio Iglesias, Michael Jackson, Madonna, Elton John felvételeiből válogatás

Felvételek a kortárs zene híres előadójától: Luciano Pavarotti, Placido Domingo, José Carreras (a három tenor), Szvjatoszlav Richter (zongoraművész), David Ojsztrach (hegedűművész), Mikisz Teodorakisz (zeneszerző) felvételeiből válogatás

Zenei mozgásos (táncos) nevelés

Az egyes zenei korszakok táncai értelemszerűen beleépültek a komolyzenébe, sőt egy-egy műfaj önálló tételeként is hallgathatjuk őket (szonáta, menüett). A zeneórák mozgásos tevékenységei során a tanulók néhány egyszerű tánc tánclépéseit tanulják meg és azokat alkalomszerűen táncolják zenei szemelvényekhez, dalokhoz. A nyolcadik osztály táncaihoz megtanulják a mazurka és a menüett egyszerű tánclépéseit.

II. Zenei tevékenységek

Folytatódik azoknak a zenei tevékenységeknek, zenei ismereteknek a fejlesztése, tökéletesítése, amelyeket a tanulók az előző évfolyamokban megismertek.

Tanítási folyamat

A zenei nevelés minden tanítási órája zenei tevékenységek sorozata. Ezeket a pedagógus aszerint válogatja össze, illeszti egymáshoz, hogy milyen tananyagot tanít. Fontos a helyes módszer megválasztása is. A tanulói tevékenységek irányítása speciális automatizmusok meglétét kívánja meg a pedagógustól. A közös zenei tevékenység (pl. éneklés) irányítását kell elsajátítania. A kezdés, tempótartás és a befejezés az irányító tevékenység három legfontosabb eleme. A jó énekóra jellemzője a mozgalmasság, a változatosság, a tanulók nagyfokú aktivitása. A jó zenei légkör megteremtése is a pedagógus zeneiségén múlik, melyhez hozzátartozik a tanulók állandó megfigyelése, a helyes zenei magatartás elsajátítása, megtartása. A tanulói teljesítmény értékelésekor közös teljesítményt értékelünk. Központjában a daléneklés áll. Értékelési szempontok: a dallam tisztasága, a ritmus pontossága, a megfelelő tempó és hangerő, a pontos szövegmondás stb. Minden tanítási órán értékeljük a tanulók teljesítményét. A jelenleg érvényben lévő rendelkezések alapján a legtöbb iskolában zenei nevelésből nem kapnak osztályzatot. A pedagógus munkáját segítik a tankönyvek (a 9. évfolyamos hiányzik), a módszertani könyvek (5., 6. évfolyam), a zenehallgatási szemelvények, a gyermekhangszerek, a zeneszerzők arcképei, CD lejátszó,

video, epidiaszkop (kották kivetítésére), a kottavonalas tábla, a zongora (tárgyi feltételei az oktatásnak). Hatékonyan segíthetik a pedagógus munkáját a Művészeti Alapiskola diákjai is.

A tankönyveknek a következő gyakorlatokat és feladatokat kell tartalmazniuk:

- ismert dalok felismerése betűkotta alapján,
- dallamfelismerés ritmusmotívumok alapján,
- dallamok leírása betűkotta alapján,
- dalszerkezetek megállapítása hallás után,
- éneklés betűkotta alapján,
- zenei kérdések és feleletek,
- szövegkitalálás adott dallamhoz,
- versek ritmizálása, megzenésítése,
- dalok éneklése hangszerkísérettel (ritmushangszerek, dallamhangszerek)
- ütemvonalak pótlása megadott ütemjelző alapján.

A tantervi anyag sikeres elvégzése, teljesítése a pedagógus szakmai felkészültségén, a tanulói közösség összetételén, az idő gazdaságos felhasználásán és a segédeszközök helyes megválasztásán is múlik.

Befejezésül álljanak itt Kodály Zoltán megszívlelendő, időtálló gondolatai: *„Nem lehet egészen boldog az az ember, akinek nem öröm a zene. Erre az örömrre azonban tanítani kell az emberiséget, mert magától nem jut el odáig.”*